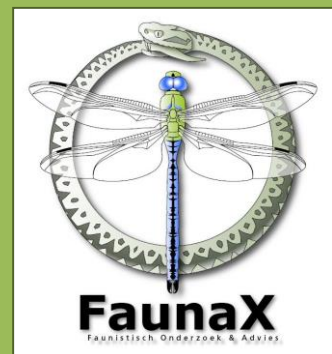

2014

Ecologische quickscan

Uitbreiding Pioniersweg 15 Barger-Oosterveld

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B

8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische quickscan

Uitbreiding Pioniersweg 15 Barger-Oosterveld

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, augustus 2014

In opdracht van:

Rho adviseurs voor leefruimte

Contactpersoon:

Dhr. E. Stellingwerf

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk:

Mw. J. Arisz

Rapportage:

Mw. J. Arisz

Autorisatie:

Mw. W. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en karakteristiek	2
1.3	Opzet	5
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	6
2.1	Natuurbeschermingswet.....	6
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	6
2.3	Flora- faunawet	6
3.	RESULTATEN ECOLOGISCHE QUICKSCAN.....	7
3.1	Flora.....	7
3.2	Vogels	7
3.2.1	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen	7
3.2.1	Overige broedvogels.....	7
3.3	Zoogdieren	8
3.3.1	Vleermuizen	8
3.3.2	Steenmarter	10
3.3.3	Overige zoogdiersoorten	10
3.4	Amfibieën, reptielen en vissen	11
3.4.1	Amfibieën	11
3.4.2	Reptielen.....	11
3.4.3	Vissen.....	11
3.5	Ongewervelden	11
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
4.1	Overzicht beschermde soorten Ff-wet.....	12
4.2	Samenvatting, effectbespreking en aanbevelingen	12
4.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	16
BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET.....		
	Algemene zorgplicht.....	17
	Verbodsbepalingen	17
	Omgaan met beschermde soorten.....	17
	Vogels	18
	Zorgvuldig handelen.....	18

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

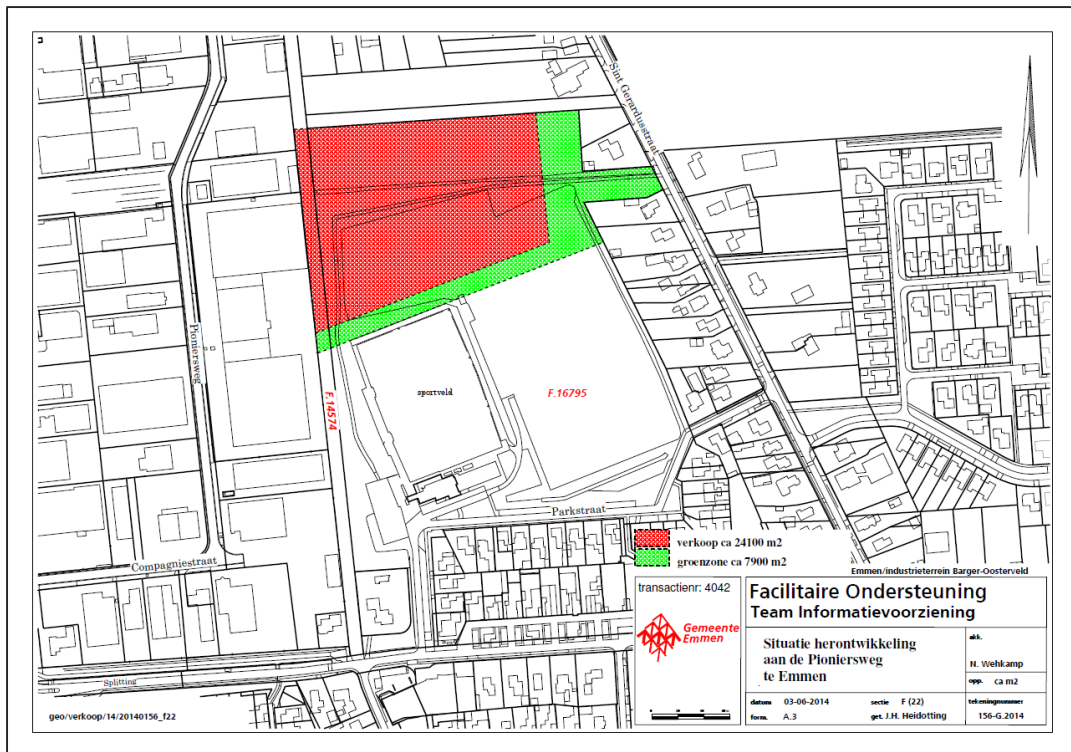
Büter Mechanics is voornemens de bestaande locatie aan de Pioniersweg 15 te Barger-Oosterveld uit te breiden. Deze uitbreiding wordt beoogd in oostelijke richting, deels op het terrein van het bestaande sportpark en deels in groenelementen. Voor deze ontwikkeling wordt het bestemmingsplan gewijzigd.

Voor de ontwikkelingen worden bestaande bossingels op deze locatie gekapt. Tevens vinden grondwerkzaamheden plaats. Op het terrein bevinden zich geen opstallen of watergangen. Figuur 1 geeft het plangebied weer. In figuur 2 is de toekomstige invulling van het plangebied weergegeven.

Aangezien de beoogde werkzaamheden een ruimtelijke ingreep betreffen, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (bron: BingMaps).

Figuur 2. Toekomstige invulling van het terrein (gegevens Gemeente Emmen / Rho adviseurs voor leefruimte).

1.2 Ligging en karakteristiek

Het plangebied bevindt zich ten oosten van de bedrijfsgebouwen aan de Pioniersstraat en ten westen van de Sint Gerardusstraat. Ten noorden van het plangebied bevindt zich een bedrijf met opslag voor caravans en vrachtwagens. Ten zuiden van het plangebied bevinden zich de wedstrijdvelden van het sportpark. Het plangebied in onder te verdelen in drie delen, te weten trainingsvelden van het sportpark, delen van een bossingel van de Gemeente Emmen en een weide.

De trainingsvelden bestaan uit grazige vegetatie, welke intensief worden onderhouden ten behoeve van het sportdoel. Tijdens het veldbezoek was op het westelijke veld de vegetatie bespoten en aan het afsterven. Tussen de trainingsvelden en de wedstrijdvelden ten zuiden van het plangebied bevindt zich een houtwal met enkele zomereiken. Deze houtwal bevindt zich in ieder geval binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, mogelijk dat deze houtwal zal worden gerooid. Figuur 3 en 4 geven een impressie van dit deel van het plangebied.

Naast de huidige bedrijfslocatie aan de Pioniersweg bevindt zich een bossingel. Deze loopt in oostelijke richting door en vormt hier de afscheiding tussen sportvelden en weide. Door de singel loopt een wandelpad. Het wandelpad loopt vanaf de parkeerplaats van het sportveld tot aan de Sint Gerardusstraat. Het bos is opengesteld en in beheer bij de Gemeente Emmen. Langs de westzijde van het plangebied bestaat de singel uit naald- en loofhout. In oostelijke richting bestaat de singel enkel uit loofhout. Figuur 5 geeft een impressie van dit deel van het plangebied.

De weide bevindt zich in het noordelijk deel van het plangebied. Momenteel wordt de grond te koop aangeboden. Ten noorden van deze weide, buiten het plangebied, bevindt zich een opslag van caravans en vrachtwagens. Op de hoek van de weide staat aan de Sint Gerardusstraat een woning, welke buiten het plangebied valt. Figuur 6 geeft een impressie van dit deel van het plangebied.

Figuur 3. Impressie van de trainingsvelden, kijkrichting is in noordoostelijke richting. Op de achtergrond een deel van de bossingel welke uitkomt op de Sint Gerardusstraat.

Figuur 4. Impressie van de trainingsvelden, kijkrichting is in zuidelijke richting. Op de achtergrond de bomenrij tussen trainings- en wedstrijd velden.

Figuur 5. Deel van de bossingel, langs de westzijde van het plangebied.

Figuur 6. Impressie van de weide in het noordelijk deel van het plangebied. Links op de foto het deel van de bossingel tussen weide en sportvelden. In de achtergrond het deel van de bossingel in het westelijk deel van het plangebied (figuur 5).

1.3 Opzet

In opdracht van de Rho adviseurs voor leefruimte is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 19 augustus 2014 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quickscan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door het gehele terrein visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten. In de watergang op het terrein zijn enkele steekproeven met een RAVON schepnet gedaan.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage I bij dit document.

3. RESULTATEN ECOLOGISCHE QUICKSCAN

3.1 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten te verwachten.

De sportvelden bestaan uit gazon met enkele kruiden ertussen als paardenbloem en smalle weegbree. Het meest westelijk veld is recent bespoten en de aanwezige vegetatie op dit veld is aan het afsterven. In de bossingels en houtwallen zijn zomereik, zwarte els en berk de meest voorkomende loofboomsoorten. De meest abundante naaldboomsoort is grove den. De ondergroei in de bossingels en houtwallen bestaat al algemene soorten als brandnetel, braam, hulst, klimop, wilgenroosje, rimpelroos, hennepnetel en sint janskruid. In de weide staat een vrij dichte grasmat met kruiden als paardenbloem en brandnetel ertussen.

De aangetroffen soorten duiden erop dat het plangebied een redelijk voedselrijke omgeving betreft. Dit vormt geen geschikte habitat voor beschermde plantensoorten. Op basis van de aanwezige habitateigenschappen binnen het plangebied worden beschermde plantensoorten uitgesloten.

3.2 Vogels

3.2.1 *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

In het plangebied zijn geen nestplaatsen van roofvogels of uilen aanwezig. Naar verwachting wordt de afwezigheid veroorzaakt door de aanwezige verstoring door het wandelpad, de sportvelden en de aanliggende bedrijven.

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied grote bonte specht, koolmees, boomkruiper en pimpelmees waargenomen. In de bomenrij aan de Sint Gerardusstraat was bovendien een foeragerende groene specht aanwezig. Diverse bomen binnen het plangebied beschikken over (oude) spechtengaten (figuur 7), waardoor voor de hierboven genoemde soorten potentiële nestplaatsen aanwezig zijn. Deze holten zijn ook geschikt voor spreeuw en boomklever. In alle gevallen betreft dit vogelsoorten opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten.

3.2.1 *Overige broedvogels*

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere potentiële broedvogelsoorten waargenomen, waaronder gaai, merel, houtduif, ringmus, tjiftjaf, goudvink, roodborst, winterkoning, goudvink en vink. De bossingels en houtwallen zijn ook geschikt voor enkele andere broedvogelsoorten. In het opgaande groen kunnen, over het gehele terrein, broedvogels worden verwacht.

Figuur 7. Eén van de bomen in het plangebied met spechtengaten.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 *Vleermuizen*

In het plangebied zijn verspreid over het gehele plangebied bomen aanwezig met voor boombewonende vleermuissoorten (alle soorten Ff-wet, tabel 3) potentieel geschikte holten. De globale ligging van deze locaties is weergegeven in figuur 8. Het gaat hierbij om verschillende typen holten, waaronder ondiepe spleten (enkel geschikt als zomer- en/of paarverblijf, zie figuur 9), spechtengaten (voorbeeld in figuur 7 hierboven) en andere kleinere holten (voorbeeld figuur 10). Van de spechtengaten kon niet op zicht beoordeeld worden hoe ver deze zijn ingerot en voor welke functies deze holten geschikt zijn. Hiertoe is inspectie middels boomcamera noodzakelijk.

Het plangebied maakt waarschijnlijk onderdeel uit van foerageergebied van vleermuizen, echter, gezien de gelijkende structuren in de directe omgeving is dit naar verwachting niet essentieel. Het is niet uit te sluiten dat er sprake is van een vliegroute van vleermuizen langs en/of door de bossingels. De Sint Gerardusstraat, welke buiten het gedefinieerde plangebied ligt, bevindt zich mogelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, bijvoorbeeld bij toepassing van verlichting of bij het realiseren van een oprit. De weg kent een dubbele bomenrij, waardoor zij ook geschikt is als vliegroute voor vleermuizen.

Figuur 8. Indicatieve locaties van bomen met voor vleermuizen potentieel geschikte holtes.

Figuur 9. Voorbeeld van een boom met ondiepe spleet, welke enkel geschikt is als zomer- of paarverblijf.

Figuur 10. Voorbeeld van een boom met voor vleermuizen geschikte holte.

3.3.2 *Steenmarter*

Op het terrein zijn geen opstallen aanwezig. Ook zijn geen stortplaatsen, puinbulten, e.d. aanwezig. Voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarter kan daarom worden uitgesloten. Het plangebied vormt ook geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de soort.

3.3.3 *Overige zoogdiersoorten*

Zwaarder beschermde zoogdiersoorten (behalve vleermuizen) kunnen binnen het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied bevindt zich ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten (waaronder das en boommarter). Voor watergebonden soorten, zoals waterspitsmuis, e.d. vormt het plangebied bovendien ongeschikte habitat.

Binnen het plangebied kunnen enkele algemene kleine zoogdieren worden verwacht, waaronder veldmuis, bosmuis, bosspitsmuis, wezel, hermelijn, bunzing, mol en egel. In alle gevallen betreft dit soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

3.4.1 Amfibieën

In het plangebied zijn geen potentiële voortplantingwateren voor amfibieën aanwezig. Wel is het plangebied geschikt als landhabitat, waaronder ook als overwinteringhabitat.

In het verleden was aanwezigheid van heikikker in de omgeving bekend, echter de laatste tien jaar zijn geen waarnemingen meer gedaan. Poelkikker is ook bekend uit de regio, maar is vooral gebonden aan het Oosterbos (Van Uchelen, 2010). Vanwege de afwezigheid van geschikt voortplantingwater binnen en direct rondom het plangebied, vormt het plangebied naar verwachting geen onderdeel van het leefgebied van de poelkikker. Een zwervend exemplaar kan, gezien de beperkte afstand tot het Oosterbos, niet volledig worden uitgesloten.

Het plangebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van de rugstreeppad, maar dit beeld is mogelijk niet volledig. Ten noordwesten van Emmen (Noordsleenveld), zou in 2012 wel een waarneming van de soort gedaan zijn (waarneming.nl). De afstand tot het plangebied is blijft echter zeer groot, waardoor voorkomen van rugstreeppad wel kan worden uitgesloten.

Het plangebied bevindt zich ver buiten het bekende verspreidingsgebied van de andere zwaardere beschermde amfibieën. Algemene amfibieën als bastaard- en bruine kikker zouden gebruik kunnen maken van eventueel aanliggende tuinvijvers. Voor deze licht beschermde soort (Ff-wet tabel 1) zou het plangebied landhabitat kunnen vormen.

3.4.2 Reptielen

Van de regio rond het Oosterbos zijn adder en levendbarende hagedis bekend (Van Uchelen, 2010). Weliswaar is de afstand tot het plangebied beperkt, ongeveer een kilometer, maar het tussenliggende gebied is vanwege het open en agrarisch karakter ongeschikt voor beide soorten. Voorkomen van beschermde reptielen kan daarom worden uitgesloten.

3.4.3 Vissen

In het plangebied zijn geen watergangen aanwezig. Voorkomen van beschermde vissoorten kan worden uitgesloten.

3.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Binnen het plangebied komen geen waardplanten van beschermde vlinders voor, noch geschikte habitat voor beschermde libellen, kevers of voor aquatische soorten.

Tijdens het veldbezoek zijn de niet beschermde vlindersoorten klein koolwitje en klein geaderd witje waargenomen. Gezien de overgangen in het gebied (bosranden), kunnen onder goede omstandigheden meer niet beschermde soorten ongewervelden worden verwacht.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten Ff-wet

In tabel 2 hieronder worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 2: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T3 = Tabel 3; Zwaar beschermd.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3	Cat. Vogellijst
Vogels	Vogelsoorten als grote bonten specht, kool- en pimpelmees, boomkruiper	x	x			x	5
	Broedvogels in algemene zin	x	x			x	N.v.t.
Zoogdieren	Boombewonende vleermuizen		x			x	
	Essentieel leefgebied vleermuizen (vliegroute)		x	x			
	Algemene muizensoorten	x	x	x			
	Algemene kleine zoogdieren		x	x			
Amfibieën	Algemene amfibieën (landhabitat)		x	x			

4.2 Samenvatting, effectbespreking en aanbevelingen

- *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

Binnen het plangebied zijn meerdere potentiële nestplaatsen voor vogelsoorten opgenomen in categorie vijf, waaronder voor kool- en pimpelmees, boomkruiper, grote bonte specht, spreeuw en eventueel voor groene specht en boomklever.

Hoewel het wandelpad intensief wordt gebruikt en het gelegen is naast in gebruik zijnde voetbalvelden, wordt verwacht dat de hollen geschikt zijn voor en in gebruik door de bovengenoemde soorten. De verlichting van de voetbalvelden wordt vooral gebruikt in het winterseizoen en nauwelijks in het zomerseizoen wanneer de broedtijd is. De vogels hebben hier dus betrekkelijk weinig last van. Tevens zijn er in een dergelijke boomopstand voldoende schaduwzijden en zijn de vogels dagactief. De genoemde vogelsoorten kunnen zeer goed wennen aan wandelactiviteit en is de verstoring daarvan dus ook betrekkelijk.

Voor het grote aantal spechtenholtes is ervan getuige dat het gebied zeer geschikt is als broedbiotoop. Spechten kunnen namelijk niet in iedere boom holtes maken. Vaak zijn dit bomen die om één of andere reden zwakker zijn, zodat het uithakken gemakkelijker gaat. Een dergelijk groot aantal spechtengaten biedt tevens direct veel mogelijkheden voor soorten die wel in hollen broeden, maar niet zelf kunnen hakken, zoals mezen, boomklever en –kruiper en groene specht. Natuurlijke holtes worden in stedelijke gebieden voor dit soort soorten steeds zeldzamer en daarmee ook steeds waardevoller.

In geval de aanwezige bossingels worden gekapt, verdwijnen naar verwachting meerdere nestplaatsen. Door de hoeveelheid potentiële nestplaatsen en grote diversiteit aan soorten,

heeft het gebied een bovengemiddelde waarde voor de genoemde holenbroedende soorten. Voor deze soorten is derhalve een omgevingscheck noodzakelijk, om een indruk te krijgen om hoeveel broedpaar dit gaat en of er sprake is van bepaalde ecologische omstandigheden die deze nestplaatsen jaarrond beschermd maken. Uiteraard is het ook mogelijk uit voorzorgsprincipe te voorzien in alternatieve nestgelegenheid voor deze soorten, door het plaatsen van speciale nestkasten, zodat er voor de vogels voldoende nestgelegenheid beschikbaar blijft.

- *Broedvogels in algemene zin*

Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen (globaal de periode 15 maart – 15 juli) kan verstoring grotendeels voorkomen worden. De Flora- en faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen, het gaat erom of er een broedgeval is. Van bijvoorbeeld houtduif is bekend dat zij tot september tot broeden kunnen komen. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en voorkomen wordt dat zich op het werkterrein broedvogels vestigen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

In het plangebied kunnen veel verschillende soorten broedvogels worden verwacht. Kapwerkzaamheden dienen derhalve buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd, anders is ecologische begeleiding bij deze werkzaamheden noodzakelijk. Bovendien dient rekening te worden gehouden met de versturende component van bouwwerkzaamheden op broedvogels.

- *Vleermuizen*

Binnen het plangebied kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten voorkomen, omdat de verspreid over het plangebied bomen aanwezig zijn met voor vleermuizen geschikte holten. Met de beoogde kapwerkzaamheden in de bossingels verdwijnen eventueel aanwezige verblijfplaatsen.

Vleermuizen zijn niet of nauwelijks gevoelig voor verstoring door recreatie, aangezien zij 's nachts actief zijn. De verlichting van de voetbalvelden wordt ten eerste vooral gebruikt in het winterseizoen als de vleermuizen in winterslaap zijn. Tijdens het actieve seizoen van vleermuizen wordt de verlichting veel minder gebruikt, waardoor de verstoring betrekkelijk is. Tevens zijn er voldoende schaduwplaatsen aan de achterzijden van de bomen, waar de vleermuizen geen last hebben van eventuele lichtverstoring. Naar verwachting is het plangebied vanwege het grote aantal holtes in potentie geschikt voor meerdere boombewonende soorten.

Een deel van de potentiële verblijfplaatsen, ondiepe spleten en holten, is enkel geschikt als zomer- of paarverblijf. Van de aanwezige spechtengaten dient de geschiktheid voor kraam- of winterverblijfplaatsen te worden bepaald middels nadere inspectie met boomcamera.

De aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen dient te worden bepaald door nader onderzoek tijdens de actieve periode van vleermuizen (mei - oktober). Afhankelijk van de uitkomst van de inspectie met boomcamera is er noodzaak tot jaarrond onderzoek of kan worden volstaan met onderzoek naar enkel paar- en zomerverblijfplaatsen. Voor de juridische houdbaarheid van het vleermuisonderzoek, wordt het onderzoek uitgevoerd conform de laatste versie van het Vleermuisprotocol (27-03-2013), opgesteld door de GaN, het NGB en de Zoogdiervereniging. Bij dit onderzoek dienen ook de binnen het plangebied eventueel aanwezige vliegrouete te worden betrokken.

Naast het plangebied zelf, zou ook de Sint Gerardusstraat kunnen worden gebruikt als vliegrouete door vleermuizen. Deze ligt weliswaar buiten het gedefinieerde plangebied, maar

kan wel binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen indien aanvullende verlichting wordt gebruikt aan deze zijde van het plangebied of langs een eventuele oprit naar de nieuwe bebouwing. Indien geen sprake is van het bijplaatsen van verlichting aan deze zijde van het plangebied of andere werkzaamheden aan de bomen langs deze weg, dan kunnen negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er wordt een aantal licht beschermde zoogdiersoorten verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage 1) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijs mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden vegetatie kort af te maaien zodat dekking voor kleine zoogdieren verdwijnt en zij zo bewogen worden ergens anders hun heil te zoeken.

4.3 Overzicht vervolgstappen

- **Broedvogels:** Kap- en andere werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen (ongeveer tussen half maart en half juli), anders inschakelen ecologische begeleiding.
- **Vogelsoorten uit categorie vijf:** omgevingscheck tijdens het broedseizoen (in de periode maart – juni). Eventueel kan ervoor gekozen worden op voorhand te voorzien in alternatieve nestgelegenheid, middels plaatsen nestkasten.
- **Vleermuizen:** Inspectie boomholten middels boomcamera, om te bepalen voor welke typen verblijfplaatsen van vleermuizen deze bomen geschikt zijn.
- **Vleermuizen:** Nader onderzoek verblijfplaatsen boombewonende vleermuizen en leefgebied van vleermuizen volgens vleermuisprotocol. Afhankelijk van de uitkomst onderzoek boomcamera: of jaarrond onderzoek of enkel naar paar- en zomerverblijfplaatsen (periode mei - oktober).
- **Licht beschermde soorten:** naleven zorgplicht.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en
www.netwerkgroenebureaus.nl

Van Uchelen, E. (red.) (2010). Reptielen en amfibieën van Drenthe; voorkomen en levenswijze.
Uitgeverij Profiel, Bedum.

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.drloket.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.vogelatlas.nl

www.synbiosis.alterra.nl

<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehs2013.html>

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
  - Artikelen 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfsplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet is van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1, 2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrictlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode of ontheffing
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door het Ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfsplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende

populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets'. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen (zie paragraaf 'Zorgvuldig handelen' hieronder).

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt tijdens het broedseizoen een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Vogelnesten vallen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er sprake is van een broedgeval.

Naast de bescherming tijdens het broedseizoen, is in 2009 voor vogels een aangepaste lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betreft vogelsoorten die de nestplaats jaarrond gebruiken of soorten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. De lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bestaat uit vijf categorieën:

- 1) Nesten die, behalve tijdens het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 3) Nesten van vogels, zijnde niet koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet tot nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie zijn niet onder alle omstandigheden jaarrond beschermd, maar vragen wel extra onderzoek. Middels een omgevingscheck zal voor deze soorten onderzocht moeten worden of voldoende alternatieve nestgelegenheden beschikbaar is. Ook kan sprake zijn van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die nesten van vogelsoorten uit deze categorie wel jaarrond beschermd maken.

Een ontheffingsaanvraag voor vogels wordt getoetst middels een 'uitgebreide' toets.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of

zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.